

SOSYAL GİRİŞİMSEL LİDERLİK: ÜNİVERSİTELERİN YENİ NESİL LİDERLER YETİŞTİRME STRATEJİLERİ¹

SOCIAL ENTREPRENEURIAL LEADERSHIP: STRATEGIES OF UNIVERSITIES TO RAISE NEW GENERATION LEADERS

Hamza ÖZ

Yozgat Bozok Üniversitesi

Sağlık Bilimleri Fakültesi

hamza.oz@bozok.edu.tr

ORCID: 0000-0002-5214-428X

Nuri BALOĞLU

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi

Eğitim Fakültesi

nbaloglu@ahievran.edu.tr

ORCID: 0000-0002-7982-2116

ÖZ

Geliş Tarihi:

19.04.2024

Kabul Tarihi:

04.10.2024

Yayın Tarihi:

29.12.2024

Anahtar Kelimeler

Girişimcilik,
Sosyal girişimcilik,
Liderlik,
Sosyal girişimsel liderlik,
Yükseköğretim

Keywords

Entrepreneurship,
Social
Entrepreneurship,
Leadership,
Social entrepreneurial leadership,
Higher education

Bu çalışmanın temel amacı; yükseköğretim kurumlarının sosyal girişimsel lider öğrenciler yetiştirme hedeflerini belirlemektir. Nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi tekniğine uygun olarak tasarlanan bu araştırma biri devlet diğeri vakıf üniversitesi olmak üzere iki üniversiteden elde edilen verilerle yürütülmüştür. Araştırmanın örneklem grubunu temsil eden bu üniversiteler amaçlı örnekleme tekniklerinden tipik durum örnekleme tekniği ile belirlenmiştir. Araştırmanın verileri, üniversitelerin web sayfalarından toplanmıştır. Örneklem grubundaki iki üniversitenin stratejik planları, yıllık faaliyet raporları, kurum iç değerlendirme raporları, kalite hedefleri ve performans raporları incelenerek doküman analizine tabi tutulmuştur. Bu çalışmada verilerin analizinde betimsel analiz yöntemi tercih edilmiştir. Araştırmanın sonuçları her iki üniversitenin de sosyal girişimsel liderliğin sosyal sorumluluk boyutunda devlet üniversitesinin sosyal sorumluluk ve toplumsal katkı alanlarında aktif bir rol üstlendiğini, öğrenci katılımını teşvik ettiğini ve topluma değer katan projeler geliştirdiğini, vakıf üniversitesinin ise daha çok kuruluş amacına uygun olarak sağlık ve acil yardım gibi farklı konulara odaklandığı, yenilikçilik, etkileme ve sürdürülebilirlik boyutlarını da benzer uygulamalarla gerçekleştirmeye çalıştıklarını ortaya koymuştur. Araştırma sonuçları, ilgili literatür temelinde tartışılmış, teorisyen ve uygulayıcılara yönelik çeşitli öneriler sunulmuştur.

ABSTRACT

The main purpose of this study is to determine the goals of higher education institutions to train social entrepreneurial leader students. This research, which was designed by the document analysis technique, one of the qualitative research methods, was conducted with the data obtained from two universities, one of which is a state university and the other is a foundation university. These universities, which represent the sample group of the research, were determined by the typical case sampling technique, one of the purposeful sampling techniques. The data of the study were collected from the web pages of the universities. The strategic plans, annual activity reports, internal evaluation reports, quality objectives, and performance reports of the two universities in the sample group were examined and subjected to document analysis. In this study, the descriptive analysis method was preferred to analyse the data. The results of the study revealed that in the social responsibility dimension of social entrepreneurial leadership of both universities, the public university undertakes an active role in the fields of social responsibility and social contribution, encourages student participation, and develops projects that add value to society, while the foundation university focuses more on different issues such as health and emergency aid by its founding purpose, and tries to realise the dimensions of innovation, influence, and sustainability with similar practices. The results of the research are discussed based on the relevant literature and various suggestions for theoreticians and practitioners are presented.

DOI: <https://doi.org/10.30783/nevsosbilen.1470789>

Atıf/Cite as: Öz, H. & Baloğlu, N. (2024). Sosyal girişimsel liderlik: Üniversitelerin yeni nesil liderler yetiştirme stratejileri. *Neşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 14(4), 2226-2245.

¹ Bu makale, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Yönetimi Bilim Dalı'nda ikinci yazar danışmanlığında ilk yazar tarafından yürütülen "Yükseköğretim Kurumlarında Sosyal Girişimsel Liderlik" adlı doktora tezinden türetilmiştir.

Giriş

Girişimcilik konularının yer aldığı herhangi bir alanın sosyal girişimciliği de içermesi gerekmektedir. Sosyal girişimcilik, sosyal zorlukların üstesinden gelmenin yenilikçi bir yoludur (Phillips, 2022) ve belirli yöntemleri kullanarak sosyal değer yaratmayı amaçlamaktadır (Núñez, 2020). Sosyal girişimcilik, sosyal inovasyona olan ilginin artmasıyla birlikte toplumda değişim yaratabilecek vizyoner sosyal girişimcilere olan ilgiyi de artırmıştır (Vazquez-Parra vd., 2022). Sosyal girişimciler dezavantajlı toplulukların karşılaştığı sorunları çözmek için yenilikçi çözümler ortaya koymaktadırlar. Fırsatları tanıma yetenekleri, karşılanmamış sosyal ihtiyaçları ne kadar iyi tanımlayabileceklerini, mevcut sistemleri ne kadar iyi anlayabileceklerini ve girişimci bir yaklaşımın yararlı olabileceği boşlukları ne kadar iyi yakalayabileceklerini belirlemektedir.

Karmaşık olan sosyal taleplere karşılık vermek amacıyla ortaya çıkmış olan sosyal girişimcilik (Jiao, 2011), Bill Drayton tarafından Ashoka vakfının kurulması ile dünyada ün kazanmaya başlamıştır. Sosyal girişimciliği tanımlama çalışmalarının bir tarafında “girişimcilik” kavramı yer alırken diğer tarafında “sosyal misyon” kavramı yer almaktadır (Martin ve Osberg, 2007; Tishler, 2018). Bu kapsamda girişimcilik boyutunda yaratıcılık, yenilikçilik, fırsatları takip etme, risk alma; sosyal misyon boyutunda ise, toplumsal konular ve sosyal değer ortaya koymak yer almaktadır (Aldawood, 2020; Kargın vd., 2018). Bu noktadan hareketle sosyal girişimciler, misyon odaklı, sosyal değer yaratmak için girişimci davranışlar sergileyen, mali açıdan bağımsız, kendi kendine yeterli ve sürdürülebilir kaynak sahibi lider kişiler şeklinde tanımlanmaktadır (Abu-Saifan, 2012). Sosyal girişimciliğin temeli, fırsatları takip ederek toplumsal sorunlara yaratıcı ve sürdürülebilir çözümler üretmektir. Benzer şekilde kaynakları sosyal bir amaç doğrultusunda bir araya getirerek organizasyonel bir yapı oluşturmak da sosyal girişimcilik olarak değerlendirilmektedir (Ojeda, 2021).

Sosyal girişimcinin sahip olması gereken beceri ve yeterlikler olarak; güçlü ve zayıf yanlarını, fırsat ve tehditleri belirleyerek risk analizi yapabilmek (Dees, 1998; Nicholls, 2006), fırsatları değerlendirmek ve proaktiflik (Mort vd., 2002; Prabhu, 1999), sosyal problemleri belirleme ve sosyal değer yaratma (Martin ve Osberg, 2007), etki yaratma ve sosyal hedef belirleme (Wronka-Pośpiech, 2016), içsel motivasyon becerisi (Nicholls, 2006), fedakarlık (Dees, 1998), kendini gerçekleştirme, kişisel motivasyon, yerel ihtiyaç ve sorunları çözümleyerek topluma karşı yükümlülüklerini yerine getirebilme (Wronka-Pośpiech, 2016) sayılmaktadır.

Bu beceri ve yeterlikler liderlik kavramını çağrıştırmaktadır. Liderler çalışanlarının bir arada olmalarını sağlayacak sosyal bir ortam yaratmayı başarabilmelidirler. Lider, grubunu hedefe doğru yönlendiren (Inyang, 2008), önde giden veya önderlik eden kişidir. Liderlik; Koçel'e (2005) göre, kişisel veya grup hedeflerini gerçekleştirmek üzere, bir kimsenin başkalarının faaliyetlerini etkilemesi ve yönlendirmesi süreci, Bass'a (2008) göre ise, grup içerisinde iki veya daha fazla üyenin etkileşimi süreci şeklinde tanımlanmaktadır. Sosyal girişimcilik yönetimi, sosyal bir değer yaratmak amacıyla insan ve madde kaynaklarını bir araya getirerek etkili ve verimli olarak kullanabilme süreci olarak anlam kazanmaktadır. Bu süreç sosyal girişimsel liderlik kavramını ortaya çıkarmaktadır.

Sosyal girişimsel liderlik, belirli hedefler veya görevlerle bir grup insan arasında etkileşim gerektiren bir durumda bir fenomen olarak ortaya çıkmaktadır. Sosyal girişimsel liderlik, kişiliğin bir özelliği olarak da görülebilir (Inyang, 2008). Prabhu (1999) sosyal girişim liderlerinin birincil misyonunu, grubunun sosyal değişimi ve gelişimi olan yenilikçi, girişimci organizasyonları veya girişimleri yaratan ve yöneten kişiler olmalarıdır şeklinde tasvir ederken; Adeagbo (2008) sosyal girişim liderini, sosyal misyonu takip etmek için kendi kendine yeten veya kendi kendine sürdürülebilir gelir sağlarken değişim yaratan, vizyonu ve değerleri olan bir lider olarak tanımlamaktadır.

Sosyal girişimcilik sosyal değer yaratma süreci olarak tanımlanmaktadır. Sosyal değer yaratmaya yönelik niyet, motivasyon ve istek, sosyal girişimcileri ticari girişimcilerden farklılaştırmaktadır (Bacq vd., 2016). Sosyal girişimcilik yaparak ve yaşayarak öğrenmeye odaklanmaktadır (Phillips, 2022). Üniversitelerin rolünün değişmesi ve üniversitelerden beklentilerin artması nedeniyle yükseköğretimde liderliğin önemi giderek artmaktadır. Üniversiteler, içinde buldukları topluma olduğu kadar tüm paydaşlarına da ellerinden gelenin en iyisini vermek için birbirleriyle yarış halindedir. Sadece öğrencilerini eğitmek için değil, aynı zamanda bilime katkı sağlamak ve yaşadıkları topluma hizmet etmek için araştırmalar yapmaktadırlar (Özdemir, 2023). Kariyer kararları vermede kritik bir noktada olan yükseköğretim öğrencilerinin sosyal girişimsel liderlik motivasyonlarının ölçülmesi önemlidir (Bacq ve Alt, 2018; Krueger, 1993). Kurumlar ve eğitimciler bilgi, beceri ve girişimci tutumun

gelişimini destekleyerek öğrenciler arasında sosyal girişimsel liderlik kapasitelerinin oluşmasını etkileyebilir (García-Gonzalez ve Ramírez-Montoya, 2021).

Sosyal girişimsel liderlik, sosyal sorumluluk, yenilikçilik, etkileme ve sürdürülebilirlik boyutlarından oluşmaktadır (Öz ve Baloğlu, 2023). Sosyal girişimsel liderliğin sosyal sorumluluk boyutunda sosyal dayanışma içerisinde sosyal sorumluluk bilinciyle sosyal sorunların çözülmesi yoluyla sosyal bir fayda ortaya koymak yer almaktadır. Yenilikçilik boyutunda risk alma, yaratıcı düşünme becerisi, öngörülü davranma ve alışılmadık dışına çıkarak hareket etme vardır. Etkileme boyutunda sahiplenme duygusu yaratmak, güven, memnuniyet, kendini adanmak ve geri bildirimleri değerlendirerek takipçilerin motivasyonunu artırmak yer alırken sürdürülebilirlik boyutunda ise değişimi yönetmek, sürdürülebilir çözümler bulmak, değişim ajanı rolü oynayabilmek ve sosyal sorunlara kalıcı çözümler bulana kadar sürekli bir arayış içerisinde olmak yer almaktadır (Öz, 2022).

Rojas ve diğerleri (2024) tarafından yürütülmüş bir araştırmada üniversite öğrencileri arasında sosyal girişimlerin teşvik edilmesinin gerektiği ve kurumların ilerlemesini ölçmek ve iyileştirmeleri uygulamak için periyodik yeterlilik değerlendirmelerinin yapılması gerektiği önerilmektedir. Ayrıca sosyal girişimcilik alanı gelişmeye ve büyümeye devam ettikçe, ek araştırmaların yapılması tavsiye edilmektedir. Literatürde sosyal girişimcilik ve liderlik üzerine çeşitli ve ayrı ayrı birçok araştırma bulunmaktadır (Abu-Safian, 2012; Aldawood, 2020; Bass, 2008; Bennis, 1989; Dees, 1998; Denizalp, 2009; Jiao, 2011; Kargın vd., 2018; Kılıç Kırılmaz, 2013; Koçel, 2005; Kotter, 2001; Martín ve Osberg, 2007; Ojeda, 2021; Prabhu, 1999; Tishler, 2018; Zaleznik, 1997). Ancak eğitim kurumları ve özellikle yükseköğretim kurumlarında sosyal girişimsel liderlik konusunda yapılan araştırmalara rastlanılamamıştır. Dolayısıyla bu konuda yapılacak bir çalışma eğitim örgütlerinin bir bakış açısı geliştirmesine yardımcı olacak ve yükseköğretim kurumlarının sosyal girişimsel liderler yetiştirme kapasitelerinin geliştirilmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu noktada sosyal girişimsel liderliğin akademik dünyada henüz yeni ortaya çıkan bir kavram olduğu göz önüne alındığında, yükseköğretim kurumlarında sosyal girişimsel liderlik üzerine bir çalışma yapılması oldukça önemli görülmektedir.

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın temel amacı; yükseköğretim kurumlarının sosyal girişimsel liderler yetiştirme hedeflerini belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda çalışmada aşağıdaki sorulara yanıtlar aranmıştır.

1. Üniversitelerin stratejik planları, kalite belgeleri, faaliyet raporları, kurum iç değerlendirme raporları vb. belgelerinde sosyal girişimsel liderliğin boyutlarına ilişkin hangi hedefler bulunmaktadır?
2. Üniversitelerin sosyal girişimsel liderlik uygulamaları hangi alanlar üzerinde yoğunlaşmaktadır?

Yöntem

Araştırmanın Deseni

Bu çalışma, yükseköğretim kurumlarının sosyal girişimsel liderler yetiştirme hedeflerini belirlemek amacıyla nitel araştırma yöntemine uygun olarak doküman analizi deseni ile tasarlanmıştır. Doküman analizi, tek başına bir araştırma yöntemi olabildiği gibi, diğer nitel araştırma yöntemlerinin kullanıldığı durumlarda analiz metodu olarak da kullanılabilir. Doküman analizi, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Diğer bir ifadeyle dokümanların araştırmanın amacına yönelik olarak geniş bir içerik analizine tabi tutulmasıdır. Bu araştırmada üniversitelerin stratejik planları, kalite belgeleri, faaliyet raporları ve kurum iç değerlendirme raporları doküman incelemesi deseni ile incelenmiştir.

Örneklem

Nitel yöntem araştırmalarda örneklemin belirlenmesinde esas alınması gereken noktalar kuramsal çerçeve, araştırmanın odaklandığı nokta, verilerin miktarı (Cropley, 2002; Yıldırım ve Şimşek, 2018) ve veri doygunluğuna ulaşmaktır (Guest vd., 2006). Bu nedenle bu araştırmada örneklem iki üniversiteden oluşmaktadır. Bu aşamada örneklem belirlenirken amaçlı örnekleme tekniklerinden tipik durum örnekleme tekniği kullanılmıştır. Yıldırım ve Şimşek'e (2018) göre, tipik durum örnekleme, araştırmanın problem durumuna taraf olabilecek

birimler/kişiler arasından en tipik bir veya birkaç tanesi seçerek bunların çalışılmasıdır. Tipik durum örnekleme amaç, ortalama durumları belirleyerek belirli bir durum hakkında yeterli düzeyde bilgi sahibi olmaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2018).

Bu araştırmanın örneklemini devlet üniversiteleri arasından tipik durum örnekleme tekniği ile belirlenen Yozgat Bozok Üniversitesi (2006) ve vakıf üniversiteleri arasından seçilen Ufuk Üniversitesi (1999) oluşturmaktadır. Örneklem olarak belirlenen üniversitelerden gerekli izinler alınmış olup bu üniversitelerin paylaşımına açtıkları stratejik planları, kalite belgeleri, faaliyet raporları vb. dokümanlar inceleme kapsamında ele alınmıştır. Bu kapsamda ele alınan dokümanlarla ilgili tanımlayıcı bilgilere aşağıdaki Tablo 1’de yer verilmiştir.

Tablo 1. Doküman İncelemesi Yapılan Belgelere Ait Tanımlayıcı Bilgiler

Üniversite	Statüsü	Belgeler
Yozgat Bozok Üniversitesi	Devlet	<ul style="list-style-type: none">• 2022-2026 Stratejik Plan• 2020 Faaliyet Raporu• 2020 Kurum İç Değerlendirme Raporu• 2020 Kalite Hedefleri• 2022 Performans Raporu• 2018 Kurumsal Geri Bildirim Raporu
Ufuk Üniversitesi	Vakıf	<ul style="list-style-type: none">• 2018 Kurum İç Değerlendirme Raporu• 2019 Kurum İç Değerlendirme Raporu• 2020 Kurum İç Değerlendirme Raporu• 2019 Faaliyet Raporu• 2018 Kurumsal Geri Bildirim Raporu

Doküman inceleme kapsamında analizi yapılan belgeler devlet üniversitesi olan Yozgat Bozok Üniversitesinin 2018-2026 yılları arasını kapsayan politika belgeleri oluştururken diğer taraftan vakıf üniversitesi olan Ufuk Üniversitesinin 2018-2020 yılları arasını kapsayan politika belgeleri oluşturmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada veri toplama aracı olarak doküman inceleme tekniği kapsamında Yozgat Bozok Üniversitesi ve Ufuk Üniversitesi ile ilgili ulaşılan belgeler ve dokümanlar kullanılmıştır. Bu araştırmanın alt amaçları arasında yer alan;

1. Üniversitelerin stratejik planları, kalite belgeleri, faaliyet raporları, kurum iç değerlendirme raporları vb. belgelerinde sosyal girişimsel liderliğin boyutlarına ilişkin hangi hedefler bulunmaktadır?
2. Üniversitelerde sosyal girişimsel liderliği uygulamaları hangi alanlar üzerinde yoğunlaşmaktadır?

Soruları ile ilgili olarak araştırmanın yürütüldüğü Yozgat Bozok ve Ufuk Üniversitesinin stratejik planları, yıllık kurum raporları, internet siteleri, kalite belgeleri, resmî belgeleri ve faaliyet raporları veri toplama araçları olarak kullanılmıştır. İlgili dokümanlara üniversitelerin web sayfalarından 01.01.2022 ve 31.03.2022 tarihleri arasında ulaşılmıştır. İnceleme sonucunda Ufuk Üniversitesinde Stratejik Plan ve diğer bazı dokümanların web sayfasında paylaşılmadığı tespit edilmiştir. Araştırmacı tarafından 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu kapsamında Ufuk Üniversitesi Rektörlüğü’ne ait 2019-2023 Stratejik Planı ve 2021-2022 yıllarına ait doküman ve belgeler talep edilmiştir. Ufuk Üniversitesi tarafından verilen cevabi yazıda stratejik plan çalışmalarının devam etmekte olduğu ve zaman içerisinde web sayfasında ilan edileceği şeklinde olmuştur. Stratejik plan ve diğer dokümanların araştırmanın tamamlandığı tarihe kadar üniversitenin web sayfasında paylaşılmadığı için analiz kısmına ulaşılabilen veriler dahil edilmiştir.

Verilerin Analizi

Bu çalışmada verilerin analizinde betimsel analiz yöntemi tercih edilmiştir. Betimsel analiz daha çok derinlemesine analiz gerektirmeyen verilerin işlenmesinde kullanılmakta ve araştırmacı tarafından çalışmada ulaşılan sonuçların geçerliği bu betimlemelere dayandırılmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Bu çalışmanın yürütüldüğü üniversitelere ait dokümanlar araştırma sorularına cevap olacak şekilde betimsel analiz tekniğine uygun olarak analiz edilmiştir. Analiz aşamasında, üniversitelerin internet sitelerinden elde edilen veriler, sosyal girişimsel liderliğin boyutlarına göre sınıflandırılmıştır. Bu aşamada tümdengelsel analiz yöntemi tercih edilmiştir. Araştırmanın amacına uygun olarak elde edilen veriler, mevcut yapı ile uyumlu bir şekilde değerlendirilmiştir (Patton, 2002). Sosyal girişimsel liderliğin sosyal sorumluluk, yenilikçilik, etkileme ve sürdürülebilirlik boyutları bu analizde tema olarak belirlenmiş ve üniversitelerin politika belgelerinde yer alan veriler bu dört tema doğrultusunda kodlanmıştır. Bu araştırma kapsamında ilk aşamada verilerin kodlanması yapılmıştır. Bu bağlamda politika belgelerinde yer alan cümleler ve metinler dikkatli bir şekilde incelenmiş ve anlamlı bir yapı oluşturacak şekilde sosyal girişimsel liderliğin boyutları altında birleştirilmiştir. İkinci aşamada, oluşturulan yapı gözden geçirilmiş, benzer içeriğe sahip olanlar birleştirilmiş ve bu boyutların altında yer alan ortak temalar tanımlanmıştır. Üçüncü aşamada, veriler kodlar ve temalar doğrultusunda sınıflandırılmıştır. Son aşamada ise bulgular yorumlanmış ve mevcut literatürle ilişkilendirilerek tartışılmıştır.

Geçerlik ve Güvenirlik

Araştırmada geçerlik ve güvenirliliğin sağlanması amacıyla, veri toplama süreci ve verilerin analiz süreci ayrıntılı bir şekilde açıklanmıştır. İki araştırmacı birbirinden bağımsız olarak kodlama yapmışlardır. Bu kodların tutarlığı “Görüş Birliği” ya da “Görüş Ayrılığı” şeklinde işaretlemeler yapılarak belirlenmiştir. Araştırmada tüm kodlamalar güvenirlilik hesaplaması için; Miles ve Huberman’ın (1994) önerdiği güvenirlilik formülü, [uzlaşılan kod sayısı/100/toplam kod sayısı] kullanılmıştır. Bu formüle göre güvenirlilik oranı %89 olarak hesaplanmıştır. Araştırma Miles ve Huberman’ın (1994) “güvenirlilik hesaplarının %70’in üzerinde çıkması, araştırma için güvenilir kabul edilir” ölçütüne uymaktadır. Uzlaşılamayan kodlar ve temalar için tekrar bir araya gelinmiş ve uzlaşma sağlanmıştır.

Bulgular

Üniversitelerin Stratejik Planları, Kalite Belgeleri, Faaliyet Raporları, Kurum İç Değerlendirme Raporları Vb. Belgelerinde Yer Alan Sosyal Girişimsel Liderliğin Boyutlarına İlişkin Hedefler

Yozgat Bozok Üniversitesi Kurumsal Belgelerinde Sosyal Girişimsel Liderliğin Boyutlarına İlişkin Yer Alan İfadeler

Yozgat Bozok Üniversitesi kurumsal belgelerinde sosyal girişimsel liderliğin sosyal sorumluluk boyutuna ilişkin yer alan bazı ifadeler aşağıdaki Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2. Sosyal Girişimsel Liderliğin Sosyal Sorumluluk Boyutu ile İlgili Bazı İfadeler

İncelenen Belgeler	Boyut	f	Bazı ifade örnekleri (f)
2022-2026 STRATEJİK PLANI	Sosyal Sorumluluk	3	<ul style="list-style-type: none">“Ülkesine ve insanlığa değer katmada evrensel boyutta değişimleri öngören ve hayata geçiren eğitim anlayışı ile kaliteyi esas alan, bilgi üreten ve üretilen bilginin her düzeyde kullanımıyla değişim, dönüşüm ve gelişim süreçlerini yöneten bir üniversite olmayı görev edinmiştir”.“Sonuçları toplumsal ve ekonomik faydaya dönüşebilen nitelikli bilimsel araştırma ve proje faaliyetlerini artırmak”“Toplumsal katkı sağlamaya yönelik faaliyetleri, iş birliklerini ve sosyal sorumluluk hizmetlerini artırmak”

2020 KURUM İÇ DEĞERLENDİRME RAPORU	Sosyal Sorumluluk	2	<ul style="list-style-type: none"> • “Üniversitemiz “Karalılıkla Başarıya...” anlayışıyla; yüksek nitelikli eğitim-öğretim, araştırma-geliştirme faaliyetlerini yürüten, millî ve manevi değerlere sahip bireyler yetiştiren, mezunları tercih edilen, toplumsal katkı anlayışıyla bölgesinin gelişimine yön veren ve yenilikçi bir ibtisas üniversitesi olarak çalışmalarına devam etmektedir.” • “Her açıdan emsalleriyle rekabet edebilecek yeterlilikte, sorumluluk bilinci yüksek, ahlaki değerleri özümsemiş bireyler yetiştirmek.”
2020 FAALİYET RAPORU	Sosyal Sorumluluk	3	<ul style="list-style-type: none"> • “Sonuçları toplumsal ve ekonomik faydaya dönüşebilen nitelikli bilimsel araştırma ve proje sayısını artırmak.” • “Üniversitemizin toplumsal katkı sağlamaya yönelik faaliyetlerini artırmak.” • “Bilim ve teknoloji politikasının temel amacı, özel sektörün yenilik yeteneğini artırmak, bilim ve Teknolojide yetkinleşmek ve bu yetkinliği ekonomik ve sosyal faydaya dönüştürmektir.”
2018 KURUMSAL GERİ BİLDİRİM RAPORU	Sosyal Sorumluluk	1	<ul style="list-style-type: none"> • “Toplumsal duyarlılığı önemseyen ve sosyal sorumluluk projeleri üreten bir üniversite olmak.”

Tablo 2’ye göre Yozgat Bozok Üniversitenin sosyal sorumluluk anlayışı ve hedeflerinin incelenen belgelere yansıdığı görülmektedir. 2022-2026 yılları arası stratejik planında yer alan “eğitimde evrensel değişimleri öngörerek, toplumsal ve ekonomik fayda sağlayacak nitelikli araştırmaları artırmayı hedeflemek, sosyal sorumluluk projelerini ve iş birliklerini geliştirmeye öncelik vermek” hedefleri önemli görülmektedir. 2020 Kurum İç Değerlendirme Raporu üniversitenin yüksek nitelikli bireyler yetiştirmeyi ve bölgesel gelişime katkıda bulunmayı amaçladığını, ahlaki değerlere sahip, rekabet edebilen bireyler yetiştirmeyi ön planda tuttuğunu, 2020 Faaliyet Raporunun ise üniversitenin bilimsel araştırma ve projelerin toplumsal faydaya dönüşümünü artırmayı hedeflediğini ayrıca bilim ve teknoloji politikalarıyla özel sektörün yenilik yeteneğini birleştirmeyi amaçladığını göstermektedir. Üniversitenin 2018 Kurumsal Geri Bildirim Raporu ise toplumsal duyarlılığa odaklanarak sosyal sorumluluk projeleri geliştiren bir üniversite olma vizyonunu ortaya koyduğunu belirtmektedir. Genel olarak, belgeler sosyal sorumluluk bilincini artırmayı ve topluma katkıda bulunmayı hedefleyen bir strateji ve faaliyet setini öne çıkarmaktadır.

Yozgat Bozok Üniversitesi kurumsal belgelerinde sosyal girişimsel liderliğin yenilikçilik boyutuna ilişkin yer alan bazı ifadeler aşağıdaki Tablo 3’te sunulmuştur

Tablo 3. Sosyal Girişimsel Liderliğin Yenilikçilik Boyutu ile İlgili Bazı İfadeler

İncelenen Belgeler	Boyut	f	Bazı ifade örnekleri (f)
2022-2026 STRATEJİK PLANI	Yenilikçilik	2	<ul style="list-style-type: none"> • “Yozgat Bozok Üniversitesi; bölgesel kalkınma odaklı ibtisaslaşan yönüyle girişimci ve yenilikçi bir üniversitedir.” • “Girişimci ve yenilikçi yüzü ile ürettiği bilgiyi paydaşlarıyla ekonomik değere dönüştüren ve insanlığın hizmetine sunan öncü üniversitelerden biri olmaktadır.”
2020 KURUM İÇ DEĞERLENDİRME RAPORU	Yenilikçilik	2	<ul style="list-style-type: none"> • “Bulunduğu bölgenin coğrafi ve stratejik konumunu dikkate alarak bölgeye sağlık, eğitim, sosyo-kültürel ve ekonomik alanda katkı sağlayacak çalışmalar yürütmek.” • “Yüksek nitelikli eğitim, araştırma ve proje faaliyetleri yürüten, millî ve manevi değerlere sahip bireyler yetiştiren, mezunları tercih edilen, bölgesinin gelişimine yön veren ve yenilikçi bir üniversite olmaktadır.”
2020 FAALİYET RAPORU	Yenilikçilik	2	<ul style="list-style-type: none"> • “Üniversitemizde girişimcilik kültürünün geliştirilmesini ve yaygınlaştırılmasını sağlamak.” • “Bilim ve teknoloji politikasının temel amacı, özel sektörün yenilik yeteneğini artırmak, bilim ve teknolojide yetkinleşmek ve bu yetkinliği ekonomik ve sosyal faydaya dönüştürmektir.”
2018 KURUMSAL GERİ BİLDİRİM RAPORU	Yenilikçilik	1	<ul style="list-style-type: none"> • “Yaratıcılığı, yenilikçiliği ve özgür akademik ortamı destekleyen bir üniversite olmak.”

Tablo 3'e göre Yozgat Bozok Üniversitesi'nin kurumsal belgelerinde sosyal girişimsel liderliğin yenilikçilik boyutu ile ilgili olarak; Üniversitenin 2022-2026 yılları arasında kapsayan stratejik planında yer alan “üniversite, bölgesel kalkınma odaklı bir yapıyla girişimci ve yenilikçi bir kimlik geliştirmeyi, ürettiği bilgiyi ekonomik değere dönüştürerek insanlığın hizmetine sunmayı hedefleyen bir üniversite olmak” hedefi yenilikçilik boyutunda öne çıkan bir ifade olarak değerlendirilmiştir. 2020 Kurum İç Değerlendirme Raporunda yer alan “üniversite, bulunduğu bölgenin stratejik konumunu kullanarak sağlık, eğitim, sosyo-kültürel ve ekonomik alanlarda katkı sağlamayı, yüksek nitelikli bireyler yetiştirmeyi ve bölgesel gelişime yön vermeyi amaçlıyor” ifadesi, 2020 Faaliyet Raporunda yer alan “girişimcilik kültürünü geliştirmeyi ve yaygınlaştırmayı önceliklendiren üniversite, bilim ve teknoloji politikaları aracılığıyla özel sektörün yenilik yeteneğini artırmayı hedefliyor” ifadesi, 2018 Kurumsal Geri Bildirim Raporunda yer alan “üniversite, yaratıcılığı ve yenilikçiliği destekleyen özgür bir akademik ortam oluşturmayı amaçlıyor” ifadesi sosyal girişimsel liderliğin yenilikçilik boyutu ile ilgili ifadeler olarak değerlendirilmiştir. Genel olarak, belgeler üniversitenin sosyal girişimsel liderliğin yenilikçilik boyutuna ilişkin farkındalığı güçlendirerek bölgesel ve toplumsal fayda sağlamaya yönelik bir strateji geliştirdiğini göstermektedir. Yozgat Bozok Üniversitesi kurumsal belgelerinde sosyal girişimsel liderliğin etkileme boyutuna ilişkin yer alan bazı ifadeler aşağıdaki Tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 4. Sosyal Girişimsel Liderliğin Etkileme Boyutu ile İlgili Bazı İfadeler

İncelenen Belgeler	Boyut	f	Bazı ifade örnekleri (f)
2022-2026 STRATEJİK PLANI	Etkileme	2	<ul style="list-style-type: none"> “Üniversitenin uluslararası indeksli dergilerdeki görünürlüğü artırılabilecektir.” “Üniversite bünyesinde düzenlenen ulusal ve uluslararası bilimsel, sanatsal ve kültürel etkinliklerin sayısı artırılabilecektir,”
2020 KALİTE HEDEFLERİ	Etkileme	2	<ul style="list-style-type: none"> “2021 yılı sonuna kadar öğrencilere yönelik bilimsel amaçlı faaliyetlerin sayısını üç katına çıkarmak.” “2021 yılı sonuna kadar her yıl halkın katılımına açık sanatsal, sportif ve kültürel faaliyetler düzenlemek.”
2018 KURUMSAL GERİ BİLDİRİM RAPORU	Etkileme	1	<ul style="list-style-type: none"> “Bütün paydaşların en yüksek düzeyde memnuniyetini amaç edinmiştir.”
2022 PERFORMANS RAPORLARI	Etkileme	1	<ul style="list-style-type: none"> “Yükseköğretim öğrencilerine sunulan beslenme ve barınma hizmetlerinin kalitesinin artırılması; öğrencilerin kişisel ve sosyal gelişimi desteklenerek yaşam kalitesinin yükseltilmesi,”

Tablo 4'e göre Yozgat Bozok Üniversitesi'nin kurumsal belgelerinde sosyal girişimsel liderliğin etkileme boyutu ile ilgili olarak 2022-2026 yılları arasında stratejik planında yer alan “üniversitenin uluslararası indeksli dergilerdeki görünürlüğünü artırmayı ve bilimsel, sanatsal ve kültürel etkinliklerin sayısını çoğaltmayı hedefliyor” ifadesi ile paydaşlarını etkilemeye çalıştığını göstermektedir. 2020 Kalite Hedeflerinde yer alan “2021 sonuna kadar öğrencilere yönelik bilimsel faaliyetlerin sayısını üç katına çıkarmayı ve halk katılımına açık sanatsal, sportif ve kültürel etkinlikler düzenlemeyi planlıyor” ifadesi ile 2018 Kurumsal Geri Bildirim Raporunda yer alan “tüm paydaşların yüksek düzeyde memnuniyetini sağlamak” temel hedefi ve 2022 Performans Raporlarında yer alan “yükseköğretim öğrencilerine sunulan beslenme ve barınma hizmetlerinin kalitesinin artırılması ile öğrencilerin kişisel ve sosyal gelişiminin desteklenmesi” ifadesi sosyal girişimsel liderliğin etkileme boyutu altında değerlendirilen ifadelerdir. Genel olarak, belgeler üniversitenin hem iç paydaşlar hem de dış çevre ile etkileşimini artırarak memnuniyet ve yaşam kalitesini yükselterek etkilemeye çalıştığını göstermektedir.

Yozgat Bozok Üniversitesi kurumsal belgelerinde sosyal girişimsel liderliğin sürdürülebilirlik boyutuna ilişkin yer alan bazı ifadeler aşağıdaki Tablo 5'te sunulmuştur.

Tablo 5. Sosyal Girişimsel Liderliğin Sürdürülebilirlik Boyutu ile İlgili Bazı İfadeler

İncelenen Belgeler	Boyut	f	Bazı ifade örnekleri (f)
2022-2026 STRATEJİK PLANI	Sürdürülebilirlik	2	<ul style="list-style-type: none">• “Ülkesine ve insanlığa değer katmada evrensel boyutta değişimleri öngören ve hayata geçiren eğitim anlayışı ile kaliteyi esas alan, bilgi üreten ve üretilen bilginin her düzeyde kullanımıyla değişim, dönüşüm ve gelişim süreçlerini yöneten bir üniversite olmayı görev edinmiştir.”• “Üniversitede yeni fikirlerin her zaman desteklendiğini, ayrıca farklı bakış açılarına sahip çalışanların üniversite yönetimi tarafından hoşgörü ile karşılandığını algıladıkları tespit edilmiştir.”
2018 KURUMSAL GERİ BİLDİRİM RAPORU	Sürdürülebilirlik	1	<ul style="list-style-type: none">• “Düzenli gözden geçirme ve öğrenmeyi esas alan bir yapı oluşturulmalıdır.”
2020 KURUM İÇ DEĞERLENDİRME RAPORU	Sürdürülebilirlik	1	<ul style="list-style-type: none">• “Üniversitemizde toplumsal katkı faaliyetleri çeşitli fakülteler aracılığıyla sürdürülmektedir.”
2020 KALİTE HEDEFLERİ	Sürdürülebilirlik	1	<ul style="list-style-type: none">• “2021 yılı sonuna kadar her yıl, iç ve dış paydaşlara yönelik girişimciliği teşvik edecek eğitim programları düzenlemek.”
2022 PERFORMANS RAPORLARI	Sürdürülebilirlik	1	<ul style="list-style-type: none">• “Milletimizin temel değerlerini ve beklentilerini karşılamak, ülkemizin uluslararası konumunu yükseltmek ve halkımızın refahını artırmak üniversitemiz için temel yol haritası olacaktır.”

Tablo 5’e göre Yozgat Bozok Üniversitesi’nin kurumsal belgelerinde sosyal girişimsel liderliğin sürdürülebilirlik boyutu ile ilgili olarak 2022-2026 yılları arası stratejik planında yer alan üniversitenin evrensel değişimleri öngören ve bilgi üreterek bunu toplumda kullanmayı hedefleyen bir eğitim anlayışına sahip olması, farklı bakış açılarına hoşgörü gösteren bir yönetim anlayışının benimsendiğinin vurgulanması, 2018 Kurumsal Geri Bildirim Raporunda yer alan “sürekli öğrenmeyi esas alan ve düzenli gözden geçirme yapan bir yapının oluşturulması gerektiği” ifadesi, 2020 Kurum İç Değerlendirme Raporunda fakültelerin etkinlikler yoluyla toplumsal katkı faaliyetlerini yürüttüğünün vurgulanması, 2020 Kalite Hedefleri arasındaki iç ve dış paydaşlara yönelik girişimciliği teşvik edecek eğitim programlarının düzenlenmesi, 2022 Performans Raporlarında üniversitenin ülkenin uluslararası konumunu artırmayı ve halkın refahını yükseltmeyi amaçlayan bir yol haritası oluşturulmaya çalışılması hedefi sosyal girişimsel liderliğin sürdürülebilirlik boyutu kapsamında değerlendirilen ifade örnekleridir. Genel olarak, belgeler üniversitenin sosyal girişimsel liderliğin sürdürülebilirlik boyutu doğrultusunda topluma değer katmayı ve sürekli gelişimi desteklemeyi amaçladığını göstermektedir.

Ufuk Üniversitesi kurumsal belgelerinde sosyal girişimsel liderliğin sosyal sorumluluk boyutuna ilişkin yer alan bazı ifadeler aşağıdaki Tablo 6’da sunulmuştur.

Tablo 6. Sosyal Girişimsel Liderliğin Sosyal Sorumluluk Boyutu ile İlgili Bazı İfadeler

İncelenen Belgeler	Boyut	F	Bazı ifade örnekleri (f)
2018 KURUMSAL GERİ BİLDİRİM RAPORU	Sosyal Sorumluluk	2	<ul style="list-style-type: none">• “Üniversitede Sosyal Sorumluluk Komitesi kurulmuştur.”• “Kurumun kamuoyu ile olan ilişkilerini ve sosyal sorumluluk faaliyetlerini Kalite Komisyonu kapsamında oluşturduğu komiteler aracılığıyla daha yönetilebilir kılma çabası, yararlı bir adım olarak değerlendirilmiştir.”
2020 KURUM İÇ DEĞERLENDİRME RAPORU	Sosyal Sorumluluk	1	<ul style="list-style-type: none">• “Araştırma ve geliştirme faaliyetleri ile bilime katkı sağlamak ve ülkemizin sosyal, kültürel ve ekonomik kalkınmasını desteklemek amacıyla ilgili yasal düzenlemelere uygun şekilde kamuya hizmet sunmaktır.”
2018 KURUM İÇ DEĞERLENDİRME RAPORU	Sosyal Sorumluluk	2	<ul style="list-style-type: none">• “Trafik, iş, spor ve diğer kazaların; afet ve felaketlerin önlenmesi, bu kazalar sonrası oluşan ve oluşacak yaralanma ve hastalıklar için acil, tıbbi, sağlık ve sosyal

				<p>yardım, rehabilitasyon hizmetleri ile bu konularda iş birliği alanlarında eğitim, öğretim veren ve sağlık vizyonu yüklenmiştir.”</p> <ul style="list-style-type: none"> “Öğrencilerin, toplumsal ve uluslararası sorunlara duyarlı, mevcut ve değişen koşullara uyum sağlayabilen bir üniversite olmak.”
2019 RAPORU	FAALİYET	Sosyal Sorumluluk	2	<ul style="list-style-type: none"> “Üniversite-sanayi iş birliği çerçevesindeki çalışmalarda, kurumun toplumsal katkısını daha belirgin hale getirecek önlemlerin alınmaması” “Kurumun sosyal sorumluluk anlayışının tanımlı hale getirilmemiş olması ve iletişim kanalları aracılığıyla kamuoyuna duyurulmaması”
2019 RAPORU	KURUM İÇ DEĞERLENDİRME	Sosyal Sorumluluk	1	<ul style="list-style-type: none"> “Öğrencilerin, toplumsal ve uluslararası sorunlara duyarlı, mevcut ve değişen koşullara uyum sağlayabilen; kişisel hak ve özgürlüklere, demokrasiye, Atatürk İlke ve İlkeleri doğrultusunda demokratik ve laik eğitim ilke ve uygulamalarına saygılı ve bunları benimseyip uygulayan; kendine güvenen, gerektiğinde sorumluluk ve risk alabilen; böylece, bireysel ve sosyal düzeyde gerekli bilgi, beceri ve davranış biçimlerini kazanmış olmalarını sağlamaktır.”

Tablo 6’ya göre Ufuk Üniversitesi’nin kurumsal belgelerinde sosyal girişimsel liderliğin sosyal sorumluluk boyutu ile ilgili olarak; 2018 Kurumsal Geri Bildirim Raporunda üniversitede yürütülen sosyal sorumluluk projelerinin olduğu ve bu etkinliklerin bir komite aracılığıyla kontrol edilerek kaliteye önem verildiği görülmektedir. 2020 Kurum İç Değerlendirme Raporunda ise araştırma ve geliştirme faaliyetleri ile ülkenin sosyal, kültürel ve ekonomik kalkınmasına katkı sağlama hedefi vurgulandığı, ayrıca, değer üreten bir üniversite olma amacının belirtildiği dikkat çekmektedir. 2018 Kurum İç Değerlendirme Raporunda ise üniversitenin sağlık vizyonu, kazaların önlenmesi ve acil tıbbi hizmetler gibi alanlarda eğitim ve iş birliği yapma hedefinin toplumsal ve uluslararası sorunlara duyarlı bireyler yetiştirmeye katkı sunacağı belirtilmektedir. 2019 Faaliyet Raporunda üniversite-sanayi iş birliği çerçevesinde toplumsal katkının daha belirgin hale getirilmesi gerektiği belirtiliyor. Sosyal sorumluluk anlayışının tanımlanmaması ve kamuoyuna duyurulmaması eleştirilmektedir. 2019 Kurum İç Değerlendirme Raporunda da öğrencilerin, sosyal ve uluslararası sorunlara duyarlı bireyler olarak yetiştirilmesi, demokrasi ve Atatürk ilkelerine saygılı olmalarının sağlanması hedefi ön plana çıkmaktadır. Genel olarak, belgeler üniversitenin sosyal girişimsel liderliğin sosyal sorumluluk boyutuna yönelik çeşitli girişimlerini, bu projelerin yönetimini ve topluma katkı sağlama hedeflerini göstermektedir.

Ufuk Üniversitesi kurumsal belgelerinde sosyal girişimsel liderliğin yenilikçilik boyutuna ilişkin yer alan bazı ifadeler aşağıdaki Tablo 7’de sunulmuştur.

Tablo 7. Sosyal Girişimsel Liderliğin Yenilikçilik Boyutu ile İlgili Bazı İfadeler

İncelenen Belgeler	Boyut	f	Bazı ifade örnekleri (f)	
2020 RAPORU	KURUM İÇ DEĞERLENDİRME	Yenilikçilik	2	<ul style="list-style-type: none"> “Eğitim faaliyetlerinde bilimsel bilginin ışığında araştıran, sorgulayan ve fikirlerini özgürce ifade eden, alanında yetkin ve yeterli, farklılıklara saygılı, doğaya duyarlı, küresel gelişmeleri takip eden ve yaşam boyu öğrenmeyi benimsemiş bireyler yetiştirmek,” “Temel ilkeler arasında yer alan katılımcı olmak ilkesi ile ortak paydası Ufuk Üniversitesi olan her türlü karar ve eylemde kurumun tüm çalışanları bilgi, birikim, deneyim ve yenilikçi fikirleri ile kuruma katkı sağlarlar.”
2018 RAPORU	KURUM İÇ DEĞERLENDİRME	Yenilikçilik	2	<ul style="list-style-type: none"> “Yenilikçi öğretim yöntemleri ile çok yönlü, eleştirel düşünebilen, yaratıcı, girişimci, özgüveni yüksek ve hayat boyu öğrenmeyi ilke edinmiş bireylerin yetişmesini sağlamak.” “Araştırma ve yaratıcı çabalarla bilime evrensel katkı yapmak, şeffaf ve kurumsal yapısı ile tüm paydaşlarına besap ve güven vermeyi ilke edinmiş, sürekliliği ve sürdürülebilir gelişmeyi hedefleyen, öğrenmeye açık bir üniversite olmak.”

2019 KURUM İÇ DEĞERLENDİRME RAPORU	Yenilikçilik	1	<ul style="list-style-type: none"> • “Ufuk Üniversitesi, eğitim ve öğretim verdiği ve araştırmalarına öncülük ettiği tüm paydaşlarının küresel dünyada rekabet yeteneğini sürekli olarak geliştirmesine yardımcı olmak için kendini adanmış bir vakıf üniversitesidir. Bu amaçla kurum, küreselleşen dünyada bilgiyi ve deneyimi ön planda tutan diploma programları ve yenilikçi öğretim yöntemleri ile çok yönlü, eleştirel düşünebilen, yaratıcı, girişimci, özgüveni yüksek ve hayat boyu öğrenmeyi ilke edinmiş bireylerin yetişmesini sağlamak; araştırma ve yaratıcı çabalarla bilime evrensel katkı yapmak, şeffaf ve kurumsal yapısı ile tüm paydaşlarına hesap ve güven vermeyi ilke edinmiş, sürekliliği ve sürdürülebilir gelişmeyi hedefleyen, öğrenmeye açık bir üniversite olmayı hedeflemektedir.”
2019 FAALİYET RAPORU	Yenilikçilik	1	<ul style="list-style-type: none"> • “Öğrenciler karar alma süreçlerine katılması sağlanmıştır.”
2018 KURUMSAL GERİ BİLDİRİM RAPORU	Yenilikçilik	1	<ul style="list-style-type: none"> • “Çağdaş ve yenilikçi bir kurum olarak nitelikli ve doğru sağlık hizmeti sunmayı ilke edinmiştir.”

Tablo 7’ye göre, Ufuk Üniversitesi’nin kurumsal belgelerinde sosyal girişimsel liderliğin yenilikçilik boyutu ile ilgili olarak, 2020 Kurum İç Değerlendirme Raporunda yer alan “bilimsel bilgi ışığında sorgulayan, özgürce ifade eden ve yaşam boyu öğrenmeyi benimseyen bireyler yetiştirmeyi hedefliyor” ifadesi ile katılımcı bir yaklaşımın vurgulandığı görülmektedir. Ayrıca 2018 Kurum İç Değerlendirme Raporunda yenilikçi öğretim yöntemleriyle eleştirel düşünebilen, yaratıcı ve girişimci bireyler yetiştirilmesinin amaçlandığını, araştırma ile bilime katkı yapma ve şeffaf bir yapı oluşturma hedeflerinin öne çıktığını, 2019 Kurum İç Değerlendirme Raporu ile küresel rekabet yeteneğini artırmaya odaklanan bir üniversite olduğunu, diploma programları ve yenilikçi yöntemlerle öğrencilere çok yönlü bir eğitim sunmayı amaçladığını, sürekliliği ve sürdürülebilir gelişimi hedeflediğini, 2019 Faaliyet Raporu ile öğrencilerin karar alma süreçlerine katılımının sağlandığını, bunun da yenilikçilik anlayışının bir parçası olarak değerlendirildiğini, 2018 Kurumsal Geri Bildirim Raporunda ise nitelikli sağlık hizmeti sunma ilkesini benimseyen çağdaş ve yenilikçi bir kurum olma hedefini ortaya koyduğu görülmektedir. Genel olarak, belgeler üniversitenin sosyal girişimsel liderliğin yenilikçilik boyutuna odaklı olarak eğitim, araştırma ve toplumsal katkı sağlama hedeflerinin olduğu tespit edilmiştir.

Ufuk Üniversitesi kurumsal belgelerinde sosyal girişimsel liderliğin etkileme boyutuna ilişkin yer alan bazı ifadeler aşağıdaki Tablo 8’de sunulmuştur.

Tablo 8. Sosyal Girişimsel Liderliğin Etkileme Boyutu ile İlgili Bazı İfadeler

İncelenen Belgeler	Boyut	f	Bazı ifade örnekleri (f)
2020 KURUM İÇ DEĞERLENDİRME RAPORU	Etkileme	2	<ul style="list-style-type: none"> • “Bünyesinde yürütülen bilimsel çalışmaların niceliği ve niteliği sebebi ile iş birliğinin talep edildiği, gerçekleştirdiği hizmet sunumu ile yüksek memnuniyet yaratan, bu sebeplerle tüm paydaşları tarafından tercih edilen bir üniversite olmak.” • “Temel ilkeler arasında yer alan liyakate önem vermek: Ufuk Üniversitesinde akademik ve idari kadrolar oluşturulurken kişilerin yetkinlikleri ve yeterlilikleri önceliklidir.”
2019 FAALİYET RAPORU	Etkileme	2	<ul style="list-style-type: none"> • “Üniversitede sosyal faaliyetleri planlama ve geliştirme, sosyal iletişim ve kişisel gelişime katkı sağlayacak faaliyetlerin çoğaltılmasına yönelik kültür, sanat ve spor faaliyetlerin düzenlenmesi, takibi, etkinlikleri artırması ile öğrenci topluluklarının aktif çalışmalar yapılmasının sağlanması, üniversiteye yeni başlayan öğrencilerin uyum sürecinin takip edilmesidir.” • “Kurum, topluma karşı sorumluluğunun gereği olarak, eğitim-öğretim, araştırma-geliştirme faaliyetlerini de içerecek şekilde tüm faaliyetleri ile ilgili güncel verileri kamuoyuyla paylaşmaktadır.”

2018 GERİ RAPORU	KURUMSAL BİLDİRİM	Etkileme	2	<ul style="list-style-type: none"> • “Paydaşların katılımını ön planda tutan yönetim anlayışı” • “Üniversitede Yaşam Komitesinin varlığı”
2018 DEĞERLENDİRME RAPORU	KURUM İÇ	Etkileme	1	<ul style="list-style-type: none"> • “Öğrencilerine iyi bir üniversite ortamı ile en iyi eğitim deneyimini sağlayan bir üniversite olmak”
2019 DEĞERLENDİRME RAPORU	KURUM İÇ	Etkileme	1	<ul style="list-style-type: none"> • “Üniversitemiz mezunlarımızın takibini mümkün kalmak, istihdam olanaklarının duyurulmasını sağlamak ve öğrenci ile mezun arasındaki etkileşimi arttırmak gibi amaçlarla 2018-2019 eğitim öğretim yılından itibaren mezun bilgi sistemi hayata geçirilmiştir. “Mezun Bilgi Sistemi”nin duyurulması, mezunlarla iletişim halinde kalabilme, onların etkinlikler ve duyurulardan haberdar olabilmelerini sağlamak amacı ile kısa mesaj hizmeti (sms), sosyal medya hesapları, resmi web sayfası ve broşürler aktif şekilde kullanılmaktadır.”

Tablo 8’e göre, Ufuk Üniversitesi’nin kurumsal belgelerinde sosyal girişimsel liderliğin etkileme boyutu ile ilgili olarak, 2020 Kurum İç Değerlendirme Raporunda üniversitenin, yürütülen bilimsel çalışmaların nicelik ve niteliği sayesinde yüksek memnuniyet yaratarak tüm paydaşlar tarafından tercih edilen bir kurum olmayı hedeflediği, ayrıca, akademik ve idari kadroların oluşturulmasında liyakat ilkesine önem verilerek paydaşlarını etkilediği vurgulanmaktadır. 2019 Faaliyet Raporunda ise sosyal faaliyetlerin planlanması ve geliştirilmesi, kültürel, sanatsal ve sportif etkinliklerin düzenlenmesi gibi faaliyetlerle öğrenci topluluklarının aktif katılımını sağlama amacının güdüldüğü, 2018 Kurumsal Geri Bildirim Raporunda yönetim anlayışının paydaş katılımını ön planda tuttuğu ve bu bağlamda Yaşam Komitesi’nin varlığına vurgu yapıldığı, 2018 Kurum İç Değerlendirme Raporunda öğrencilerine nitelikli bir üniversite ortamı sunarak en iyi eğitim deneyimini sağlama hedefi ile öğrencileri etkilemeye çalışıldığı, 2019 Kurum İç Değerlendirme Raporunda mezunların takip edilmesi ve istihdam olanaklarının duyurulması amacıyla 2018-2019 eğitim öğretim yılından itibaren Mezun Bilgi Sistemi hayata geçirildiği ve bu sistem aracılığıyla mezunlarla iletişim kurulduğu ve çeşitli iletişim kanalları (SMS, sosyal medya, resmi web sitesi) aktif şekilde kullanılarak etkilenmeye çalışıldığı görülmektedir. Genel olarak, belgeler üniversitenin sosyal girişimsel liderliğin etkileme boyutu çerçevesinde paydaş katılımını artırma, sosyal sorumluluk bilincini geliştirme ve mezunlarla ilişkileri güçlendirme yönünde kullandığı görülmektedir.

Ufuk Üniversitesi kurumsal belgelerinde sosyal girişimsel liderliğin sürdürülebilirlik boyutuna ilişkin yer alan bazı ifadeler aşağıdaki Tablo 9’da sunulmuştur.

Tablo 9. Sosyal Girişimsel Liderliğin Sürdürülebilirlik Boyutu ile İlgili Bazı İfadeler

İncelenen Belgeler	Boyut	f	Bazı ifade örnekleri (f)	
2018 GERİ RAPORU	KURUMSAL BİLDİRİM	Sürdürülebilirlik	2	<ul style="list-style-type: none"> • “Eğitim ve araştırmada değişime açık ve sürekli bir mükemmellik arayışı hâkimdir.” • “Kurumsal istikrar, değişim ve sürekli iyileştirme kavramlarını içselleştirmek, Vakıf-UFUK-Kamuoyu üçgeninde değişim, paylaşım mekanizmaları oluşturmak.”
2020 DEĞERLENDİRME RAPORU	KURUM İÇ	Sürdürülebilirlik	2	<ul style="list-style-type: none"> • “Eğitim faaliyetlerinde bilimsel bilginin ışığında araştıran, sorgulayan ve fikirlerini özgürce ifade eden, alanında yetkin ve yeterli, farklılıklara saygılı, doğaya duyarlı, küresel gelişmeleri takip eden ve yaşam boyu öğrenmeyi benimsemiş bireyler yetiştirmek.” • “Eğitimin yaşam boyu devamlılığını savunmak: Kurum, mesleki ve kişisel gelişime önem verir, bu konuda destekleyicidir. Ayrıca yaşam boyu öğrenmeyi öncileyen kurum, tüm paydaşlarına bu eğitim olanaklarını sunar.”
2018 DEĞERLENDİRME RAPORU	KURUM İÇ	Sürdürülebilirlik	2	<ul style="list-style-type: none"> • “Eğitim ve öğretime verdiği ve araştırmalarına öncülük ettiği tüm paydaşlarının küresel dünyada rekabet yeteneğini sürekli olarak geliştirmesine yardımcı olmak için kendini adanmış bir vakıf üniversitesidir.”

- “Yenilikçi öğretim yöntemleri ile çok yönlü, eleştirel düşünebilen, yaratıcı, girişimci, özgüveni yüksek ve hayat boyu öğrenmeyi ilke edinmiş bireylerin yetişmesini sağlamak.”

2019 KURUM İÇ DEĞERLENDİRME RAPORU

Sürdürülebilirlik

- 1 • “Ufuk Üniversitesi, eğitim ve öğretim verdiği ve araştırmalarına öncülük ettiği tüm paydaşlarının küresel dünyada rekabet yeteneğini sürekli olarak geliştirmesine yardımcı olmak için kendini adanmış bir vakıf üniversitesidir. Bu amaçla kurum, küreselleşen dünyada bilgiyi ve deneyimi ön planda tutan diploma programları ve yenilikçi öğretim yöntemleri ile çok yönlü, eleştirel düşünebilen, yaratıcı, girişimci, özgüveni yüksek ve hayat boyu öğrenmeyi ilke edinmiş bireylerin yetişmesini sağlamak; araştırma ve yaratıcı çabalarla bilime evrensel katkı yapmak, şeffaf ve kurumsal yapısı ile tüm paydaşlarına hesap ve güven vermeyi ilke edinmiş, sürekliliği ve sürdürülebilir gelişmeyi hedefleyen, öğrenmeye açık bir üniversite olmayı hedeflemektedir.”

2019 FAALİYET RAPORU

Sürdürülebilirlik

- 1 • “Üniversitemiz öğrenci topluluklarının faaliyetleri ve işlevselliğinin artırılması”

Tablo 9’a göre, Ufuk Üniversitesi’nin kurumsal belgelerinde sosyal girişimsel liderliğin sürdürülebilirlik boyutu ile ilgili olarak, 2020 Kurum İç Değerlendirme Raporunda üniversitenin eğitim ve araştırmada değişime açıklık ve mükemmeliyet arayışının ön planda olduğu belirtilmekte, kurumsal istikrarın yanı sıra değişim ve sürekli iyileştirme kavramlarının içselleştirilmesi gerektiği vurgulanmaktadır. 2020 Kurum İç Değerlendirme Raporunda bilimsel bilginin ışığında sorgulayan ve özgürce ifade eden bireyler yetiştirmek amaçlanmaktadır. Kurum, yaşam boyu öğrenmeyi savunarak mesleki ve kişisel gelişimi destekleyici eğitim olanakları sunmayı hedeflediği görülmektedir. 2018 Kurum İç Değerlendirme Raporunda eğitim ve öğretim süreçlerinde paydaşların küresel rekabet yeteneklerini artırmayı amaçlayan bir vakıf üniversitesi olarak kendini adadığı, yenilikçi öğretim yöntemleriyle eleştirel düşünebilen, yaratıcı bireyler yetiştirilmesinin hedeflendiği, 2019 Kurum İç Değerlendirme Raporunda üniversitenin küreselleşen dünyada bilgiyi ve deneyimi ön planda tutarak sürdürülebilir gelişimi destekleyen, şeffaf bir yapıya sahip bir kurum olmayı hedeflediği, ayrıca, araştırma ve yaratıcı çabalarla bilime katkı sağlamayı amaçladığı, 2019 Faaliyet Raporunda ise kurumun araştırma-geliştirme çalışmalarında dış paydaşlar, sektör ve sivil toplum kuruluşlarıyla iş birliğine yeterince önem verildiği belirtilmekte; öğrenci topluluklarının faaliyetlerinin artırılması gerektiği vurgulanmaktadır. Genel olarak, belgeler üniversitenin sosyal girişimsel liderliğin sürdürülebilirlik boyutu çerçevesinde üniversitenin anlayışını, toplumsal sorumluluğunu ve paydaşlarla olan ilişkilerini geliştirme hedeflerini yansıtmaktadır.

Üniversitelerde Sosyal Girişimsel Liderliği Uygulamalarının Yoğunlaştığı Alanlar

Yozgat Bozok Üniversitesinin dokümanlarında yer alan sosyal girişimsel liderlik ile ilgili uygulama alanlarına ilişkin örnek ifadeler aşağıdaki Tablo 10’da sunulmuştur.

Tablo 10. Yozgat Bozok Üniversitesi Dokümanlarında İfade Edilen Uygulama Örnekleri

İncelenen Belge	f	Sosyal Girişimsel Liderlik Uygulama Alanlarına İlişkin Örnek İfadeler
2022-2026 STRATEJİK PLAN	4	<ul style="list-style-type: none"> • “Üniversitemizin Araştırma-Geliştirme Politika belgesi bulunmaktadır. Bu politika belgesine göre Üniversitemiz “Araştıran, sorgulayan, çözümleyen, girişimci, etik değerlere önem veren ve sosyal sorumluluk sahibi bireyler yetiştirmek; nitelikli ve yenilikçi bilimsel araştırmalar yapmak ve paydaşlarla kaliteli iş birlikleri kurarak toplum refahını artırmak” anlayışı temelinde, toplumsal faydaya dönüşen temel ve uygulamalı araştırmalar yapmayı hedefler.” • “Üniversitemizde sanatsal-sosyal ve sportif etkinliklerle bölgenin sosyo-kültürel ve spor aktivitelerinin gelişimi sağlanmaktadır.” • “Farklılaşma stratejisi olarak konum tercihini Girişim Odaklılık olarak belirlemiştir.” • “Üniversitemiz eğitim ve araştırma-geliştirme alanlarında gelişimini sürdürmekle birlikte; ihtisaslaşma alanı olan Endüstriyel Kenevir alanındaki gerçekleştirmeyi planladığı projeleri ve bu plan doğrultusunda buluşmayı hedeflediği sektörlerle olan ilişkilerini ilerleterek ürettiği bilgiyi ekonomik değere dönüştürme ve toplumun hizmetine sunmayı hedeflediğinden dolayı, 2022-2026 Stratejik Plan döneminde konum tercihini “Girişim Odaklı Üniversite” olarak belirlemiştir.”

2020 KURUM İÇ DEĞERLENDİRME RAPORU

- “Mezunlarla ilişkilerin sürdürülmesi ve izlenmesi amacıyla Kariyer Merkezi kurulmuş, Cumburbaşıkanlığı İnsan Kaynakları Ofisi ile koordineli olarak çalışmalarına devam etmektedir.”
- “Toplumsal katkı politika belgemiz bulunmakta olup gerek stratejik planda gerekse diğer politikalarımızda toplumsal katkı ön planda yer almaktadır.”
- “Öğrencilerin idari, akademik komisyon ve kurullarda bulunmaları sağlanarak, üniversitemizdeki fiziksel-kültürel-sosyal-akademik olanaklara ilişkin düzenlemelerde aktif rol almaları teşvik edilmektedir.”
- “Üniversitemizde” Kararlılıkla Başarıya” vizyonu doğrultusunda, çalışmalarıyla alanında ulusal ve uluslararası düzeyde üstün başarı gösteren akademik personeller, Yozgat Bozok Üniversitesi Ödül Yönergesi hükümleri doğrultusunda ödüllendirilmektedir.”
- “Akdağmadeni Meslek Yüksekokulu Çocuk Gelişimi programı öğrencilerinin ders kapsamında hazırladıkları eğitim-öğretim materyallerinin köy okullarındaki öğrencilere dağıtılması ile ilgili etkinlik de toplumsal katkı anlamında önemli bir örnektir.”
- “Kurumumuz radyosundan yine etkin bir şekilde yararlanılmakta ve kurumumuz radyosu aracılığı ile halkımıza yönelik belirli konularda bilgilendirmeler yapılmaktadır.”
- “Üniversitemiz, kurum ve kuruluşlara toplumsal katkı uygulamalarıyla ilgili periyodik olarak bilgilendirme faaliyetleri gerçekleştirmektedir.”

2018 KURUMSAL GERİ BİLDİRİM RAPORU

- “Ayrıca, kalite politikamızda yer alan öğrenci odaklılığın güçlendirilmesi kapsamında üniversitemize yeni katılan tüm öğrencilere uyum programı (oryantasyon) uygulanmaktadır.”
- “Üniversitemiz tarafından düzenlenen etkinliklerde toplum hayatına önemli derecede katkılarımız olduğu değerlendirilmektedir.”

2022 PERFORMANS RAPORLARI

- “Üniversitemiz bünyesindeki bu kulüpler öğrencilerin toplumsal duyarlılık bilincini ve ekip ruhunu geliştirmeye yardımcı olmaktadır. Bu bağlamda Üniversitemizde 88 öğrenci kulübü bulunmaktadır ve aktif bir şekilde faaliyet göstermektedir.”
- “Genç Fikirler ve Liderler Topluluğu Genç Girişimciler Topluluğu önemlidir.”

Tablo 10’a göre, Yozgat Bozok Üniversitesi’nin sosyal girişimsel liderlik uygulamalarını ve uygulama hedeflerini, 2022-2026 yıllarını kapsayan stratejik planında üniversitenin araştırma-geliştirme politikası, etik değerlere önem veren ve toplumsal faydaya dönüşen araştırmalar yapmayı hedefleyerek, sanatsal, sosyal ve sportif etkinliklerle bölgenin sosyo-kültürel gelişimine katkı sağlanmaya çalışıldığı, "Girişim Odaklı Üniversite" olarak konumun tercih edildiği, özellikle endüstriyel kenevir alanında projeler geliştirilmesinin planlandığı görülmektedir. 2020 Kurum İç Değerlendirme Raporunda ise mezunlarla ilişkileri güçlendirmek için Kariyer Merkezi kurulmuş olmasının toplumsal katkı politikalarının öncelendiğini, öğrencilerin yönetim süreçlerinde aktif rol almasının teşvik edildiği, ödüllendirme sistemiyle başarılı akademik personellerin desteklendiği, Akdağmadeni MYO öğrencileri tarafından köy okullarına eğitim materyali dağıtımı gibi toplumsal katkı etkinliklerinin gerçekleştirildiği, kurum radyosunun, halkı bilgilendirme amacıyla etkin bir şekilde kullanıldığı tespit edilmiştir. 2018 Kurumsal Geri Bildirim Raporunda öğrenci odaklılığın güçlendirilmesi için yeni öğrencilere oryantasyon programının uygulandığı, üniversitenin düzenlediği etkinliklerin toplum hayatına önemli katkılarının olduğu değerlendirilmiştir. 2022 Performans Raporunda üniversitedeki öğrenci topluluklarının toplumsal duyarlılık bilincini ve ekip ruhunu geliştirdiği vurgulanmıştır.

Bu belgeler, üniversitenin sosyal sorumluluk ve toplumsal katkı alanlarında aktif bir rol üstlendiğini, öğrenci katılımını teşvik ettiğini ve topluma değer katan projeler geliştirdiğini göstermektedir.

Ufuk Üniversitesinin dokümanlarında yer alan sosyal girişimsel liderlik ile ilgili uygulama alanlarına ilişkin örnek ifadeler aşağıdaki Tablo 11’de sunulmuştur.

Tablo 11. Ufuk Üniversitesi Dokümanlarında İfade Edilen Uygulama Örnekleri

İncelenen Belge	f	Sosyal Girişimsel Liderlik Uygulama Alanlarına İlişkin Örnek İfadeleri
2018 KURUMSAL GERİ BİLDİRİM RAPORU	2	<ul style="list-style-type: none">• “Kurum, iç paydaşlarından olan öğrenciler için memnuniyet anketleri uygulamaktadır.”• “Üniversite Sosyal Sorumluluk Komitesi; öğrenciler ile toplumsal konularda yarar sağlayacak projeler geliştirmek ve sürdürülebilmek; kurumda toplumsal duyarlılık ve sorumluluk bilincinin geliştirilmesini sağlamak; sosyal, kültürel ve çevresel sorunları belirleyen ve çözüm üreten bireylerin yetişmesine katkı yapma amacıyla tasarlanmıştır.”
2020 KURUM İÇ DEĞERLENDİRME RAPORU	5	<ul style="list-style-type: none">• “Akademik kadrodaki öğretim elemanlarının yapmakta oldukları akademik faaliyetler, verilen dersler, yönetilen seminerler, ulusal/uluslararası yayınlar, yazılan kitap/kitap bölümleri, yönetim görevleri, kongre/sempozyum gibi akademik etkinliklerde aldıkları görevleri içeren yıllık akademik etkinlik raporları her akademik yılın sonunda öğretim elemanlarından talep edilmektedir.”• “Ufuk Üniversitesi Akademik ve İdari Personel ile Temsilci Öğrencilerin Yurt İçi ve Yurt Dışı Bilimsel/Akademik Etkinliklere Katılım Desteği Yönergesi” 2020 yılında yürürlüğe girmek üzere tekrar gözden geçirilmiş ve ilgili yönerge kapsamında hem bilimsel etkinliklere katılımın desteklenmesi hem de bilimsel çalışmaların ödüllendirilmesine yönelik esaslar güncellenmiştir. Söz konusu yönerge ile akademik ve idari personel için bilimsel çalışmaların özendirilmesi ve sürekli mesleki gelişimin desteklenmesi, öğrenciler için ise okul dışı bilimsel faaliyetlerle bütüncül bir eğitimin sağlanması ve akademik kariyer planlarının güçlendirilmesi amaçlanmıştır.”• “Üniversitemizde Öğrenci Topluluklarının oluşturulması, onaylanması, izlenmesi ve değerlendirilmesine dair süreçler 25.12.2002 tarih ve 2003/03 sayılı Senato kararı doğrultusunda “Ufuk Üniversitesi Öğrenci Toplulukları Yönergesi” ile tanımlanmıştır. Öğrenci topluluklarının amacı öğrencilerin akademik başarılarına ek olarak sosyal, kültürel, sanatsal ve kişisel gelişimlerine katkı sağlamaktır. 2019-2020 eğitim öğreti yılında öğrenci topluluklarına katılan öğrenci sayısı 1018’dir. Üniversitemiz 2020 yılında 86 adet bilimsel toplantı, 62 adet uygulama ve araştırma merkezli etkinlikleri ve 23 adet öğrenci topluluklarımızın etkinlikleri olmak üzere toplam 171 adet etkinlik düzenlemiştir.”• “Kariyer Yönlendirme ve Uluslararası İlişkiler Birimi; öğrencilerimizin kariyer hedeflerinin mezuniyetten önce belirlenmesini ve en yenilikçi fikir ve uygulamalarla bu hedeflerin desteklenmesi, öğrencilerimizin iş dünyasında ön plana çıkmasını amaçlamaktadır.”• “Üniversitemizin araştırma stratejisi ve hedefleri; akademik personelimizin uzman oldukları çalışma alanlarında özgün değer, yaygın etki ve toplumsal fayda kriterleri çerçevesinde araştırma fikirleri geliştirmeleri; üst yönetim ve fakülte/enstitü yönetiminin destekleri ile gerçekleştirilmektedir. Bu kapsamda Fakülte/Enstitü/Yüksekokullarımızı temsil eden on bir öğretim üyesi Bilimsel Araştırma Projeleri Komisyonunda görevlendirilmiştir.”
2018 KURUM İÇ DEĞERLENDİRME RAPORU	1	<ul style="list-style-type: none">• “Üniversite bünyesinde 57 öğrenci topluluğu mevcut olup, 2017-2018 eğitim-öğretim yılında 54 öğrenci topluluğu, etkinlik düzenlemiştir. İlgili eğitim öğretim döneminde 1610 öğrenci topluluklara üye olmuştur.”
2019 KURUM İÇ DEĞERLENDİRME RAPORU	2	<ul style="list-style-type: none">• “Üniversitemizin kamu, özel sektör ve uluslararası kuruluşlarla iş birliğinin gelişmesine katkıda bulunmak ve topluma hizmet amacıyla, Rektörlüğe bağlı olarak Ufuk Üniversitesi Sürekli Eğitim Merkezi (UFSEM) kurulmuş olup 06.02.2003 tarih ve 25016 sayılı Resmî Gazetede “Ufuk Üniversitesi Sürekli Eğitim Merkezi Yönetmeliği” yayımlanmış, 2018-2019 eğitim öğretim yılında eğitim faaliyetlerine başlamıştır.”• “Üniversitemiz mezunlarımızın takibini mümkün kılmak, istihdam olanaklarının duyurulmasını sağlamak ve öğrenci ile mezun arasındaki etkileşimi arttırmak gibi amaçlarla 2018-2019 eğitim öğretim yılından itibaren mezun bilgi sistemi hayata geçirilmiştir. “Mezun Bilgi Sistemi”nin duyurulması, mezunlarla iletişim halinde kalabilme, onların etkinlikler ve duyurulardan haberdar olabilmelerini sağlamak amacı ile kısa mesaj hizmeti (sms), sosyal medya hesapları, resmî web sayfası ve broşürler aktif şekilde kullanılmaktadır.”
2019 FAALİYET RAPORU	1	<ul style="list-style-type: none">• “Sosyal Sorumluluk alanının planlanması ve bir eğitim semineri verilmesi, Sosyal Sorumluluk alanı ile ilgili rehber hazırlanması, Sosyal Sorumluluk festivali düzenlenmesi, Sosyal Sorumluluk alanının oryantasyon programında yer alması, Sosyal Sorumluluk alanının seçmeli ders havuzuna eklenmesi,

Sosyal Sorumluluk faaliyetleri öncesinde doldurulacak olan ön formun hazırlanması, Sosyal Sorumluluk faaliyetlerinin bilgilendirme sürecinde aktif rol oynayacak bir birim olması, Geleneksel ağaç dikme etkinliğinin planlanması ve yeni gelen öğrenciler için fidan bağı düzenlenmesi, Önemli gün ve haftalar için Sosyal sorumluluk projelerinin tasarlanması, görüşülmüş olup ilgili konular üzerinde çalışma yapılması planlanmıştır.”

Tablo 11'e göre, Ufuk Üniversitesi'nin sosyal girişimsel liderlik uygulamalarını ve uygulama hedeflerini göstermektedir. Buna göre 2018 Kurumsal Geri Bildirim Raporunda üniversitenin öğrenciler için memnuniyet anketlerinin uygulanmakta olduğu ve Sosyal Sorumluluk Komitesi ile toplumsal konularda projeler geliştirerek sosyal duyarlılığı artırmayı amaçladığı görülmektedir. 2020 Kurum İç Değerlendirme Raporunda akademik faaliyetler ve etkinlikler için yıllık raporların alındığı, bilimsel etkinliklere katılımı teşvik eden yönergeler hazırlandığı, öğrenci topluluklarının akademik ve kişisel gelişimi desteklemek amacıyla 2019-2020 yılında toplam 171 etkinlik düzenlediği, Kariyer Yönlendirme ve Uluslararası İlişkiler Birimi aracılığıyla öğrencilerin kariyer hedeflerini belirlemeye ve desteklemeye yönelik çalışmaların yürütüldüğü, üniversitenin araştırma stratejisi, özgün ve toplumsal fayda sağlayan projelere odaklandığı belirtilmiştir. 2018 Kurum İç Değerlendirme Raporunda ise üniversitede 57 öğrenci topluluğunun aktif olarak faaliyet gösterdiği ve 2017-2018 eğitim yılında 1610 öğrencinin bu topluluklara katıldığı, 2019 Kurum İç Değerlendirme Raporunda Sürekli Eğitim Merkezi, kamu ve özel sektörle iş birliğini güçlendirmek amacıyla kurulduğu, mezun bilgi sistemi ile mezunlarla etkileşimi artırmayı hedeflediği, 2019 Faaliyet Raporunda sosyal sorumluluk alanında çeşitli projeler ve etkinlikler planlandı; sosyal sorumluluk festivali, eğitim seminerleri ve ağaç dikme etkinlikleri gibi faaliyetler üzerinde çalışmaların yürütüldüğü belirtilmiştir.

Bu belgeler, üniversitenin sosyal sorumluluk, toplumsal duyarlılık ve öğrenci katılımını artırmaya yönelik aktif bir yaklaşım benimsediğini ortaya koymaktadır.

Sonuç ve Tartışma

Yozgat Bozok Üniversitesi dokümanları üzerinde yapılan inceleme sonucunda sosyal sorumluluk kavramının "toplumsal katkı", "toplumsal fayda", "sorumluluk", "sosyal etki", "fayda" vb. şeklinde ifade edildiği, yenilikçilik kavramı için "girişimcilik", "yenilikçilik", "katılımcılık", "üretkenlik", "yaratıcılık", "risk alma", "proaktiflik" ve "özgürlük" gibi ifadelerin, etkileme kavramı için "paylaşma", "etkileme", "bilgilendirme", "sorumluluk verme", "paydaş görüşü", "memnuniyet", "etki" gibi ifadelerin kullanıldığı ve sürdürülebilirlik kavramının ise "girişimcilik", "katılımcılık", "dönüşüm", "değişim", "gelişme", "yeniliğe açıklık", "değişime açıklık", "hesap verebilirlik", "hesap verebilirlik" ve "kalite odaklılık" gibi kavramlarla ifade edildiği görülmüştür.

Ufuk Üniversitesi belgelerinde ise sosyal sorumluluk kavramı "sosyal sorumluluk", "toplumsal fayda", "sorumluluk bilinci", "toplumsal fayda", "toplumsal duyarlılık", "yaygın etki" vb. ifadelerle, yenilikçilik kavramının "katılımcı olmak", "akılcılık", "özgürlük", "özgün değer", eleştiriye açıklık", "eleştirel düşünme", "risk alma", "yenilikçilik", "yaratıcılık", "girişimcilik", "yenilikçi fikir" ve "farklılıkları kullanmak" gibi ifadelerle, etkileme kavramının "memnuniyet yaratmak", "paydaş katılımı", "yetkinlik", "yeterlik", "etkileme", "kişisel gelişime destek" ve "etki" gibi ifadelerle ve sürdürülebilirlik kavramının "kültür oluşturma", "kamuoyunu bilgilendirme", "mükemmellik", "değişime açıklık", "değişim", "dönüşüm", "paylaşım", "kurumsal istikrar", "sürekli iyileştirme", "küresel dünya ile rekabet", "kariyer izleme", "hayat boyu öğrenme", "süreklilik" ve "sürdürülebilir gelişme" gibi ifadelerle kavramlaştırıldığı görülmektedir. Bu ifadeler ile Yozgat Bozok Üniversitesi dokümanlarında yer alan ifadelerin büyük benzerlikler göstermektedir.

Araştırma kapsamına alınan üniversitelerdeki sosyal girişimsel liderlik uygulamalarının genel olarak toplumsal katkı odaklı olduğu görülmektedir. Toplumsal ihtiyaçların tespiti, çözümü ve sürdürülebilirliğine ilişkin ortaya konulan yapı ve organizasyonlarda toplumsal katkı ön plana çıkmaktadır. Sosyal girişimciliği, sosyal bir amaca ulaşmak için organizasyonların yaratılması olarak tanımladığımızda ve ele aldığımızda (Mair ve Martí, 2006; Ojeda, 2021), üniversitelerdeki topluma hizmet uygulamaları, gönüllü çalışmalar veya öğrenci toplulukları, sosyal değer alanları yaratmak için oluşturulan organizasyonlar olarak değerlendirilmektedir.

Sosyal girişimciliğin en önemli amacı insanların yaşamlarında somut ve kalıcı bir etki yaratarak her alanda memnuniyet düzeyini arttırmaktır. Bu bağlamda yönetim biliminin gelişimi açısından girişimciliği kâr maksimizasyonu açısından klasik dönem yönetim yaklaşımına, sosyal girişimciliği ise kârın yanı sıra değer

yaratma, kısa vadeli hedefler yerine belli bir vizyon ortaya koyma ve en önemlisi de insanı hedef alması mottosuyla modern yönetim anlayışına benzetebiliriz.

Sosyal girişimcinin görevini Denizalp (2009) toplumda bir sorun yaşandığında bu durumun farkına vararak gerekli çözümler üretmek şeklinde ortaya koymaktadır. Bu kapsamda değerlendirildiğinde Covid 19 pandemi döneminde araştırma kapsamında ele alınan üniversitelerin bu soruna yönelik faaliyetlerine rastlamak mümkündür. Yozgat Bozok Üniversitesi Tıp Fakültesi, Ufuk Üniversitesi Tıp Fakültesi, Yozgat Bozok Üniversitesi Araştırma ve Uygulama Hastanesi ve Dr. Rıdvan Ege Sağlık Araştırma ve Uygulama Hastanesi toplum sağlığına yönelik uygulama ve araştırma geliştirme faaliyetleri ile sağlık alanında yaşanan sorunları önlemeye yönelik topluma katkılar sağlamışlardır. Ayrıca Ufuk Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Psikoloji Bölümü öğretim elemanları tarafından 2019-2020 eğitim öğretim yılında sağlık çalışanlarına ve ailelere yönelik verilen eğitim seminerleri de bu uygulama alanlarına örnek olarak verilebilir.

Üniversitelerde sosyal faaliyetlerin planlanması ve geliştirilmesi, sosyal iletişim ve kişisel gelişime katkı sağlayacak faaliyetlerin düzenlenmesi, öğrenci topluluklarının aktif çalışmalarını sağlamak amacıyla yaşam komitesinin oluşturulması, üniversitenin tanınırlığını artırmak amacıyla reklam ve tanıtım faaliyetleri ile ilgili projelerin hazırlanması, geliştirilmesi, üniversite tanınırlık komitesinin oluşturulması, öğrenciler ile toplumsal konularda yarar sağlayacak projelerin geliştirilmesi ve sürdürülebilir kılınması, üniversitenin toplumsal duyarlılık ve sorumluluk bilincinin geliştirilmesini sağlamak, sosyal, kültürel ve çevresel sorunları belirleyen ve çözüm üreten bireylerin yetişmesine katkı yapmak üzere üniversite sosyal sorumluluk komitesinin kurulması ve araştırma geliştirme faaliyetlerinin artırılması amacıyla akademik etkinlik komitesinin oluşturulması bu araştırmada sosyal girişimsel liderlikle ilgili olarak etkili ekiplerin oluşturulması boyutunda değerlendirilmiştir.

Girişimcilik ve sosyal girişimcilik derslerinin ortaöğretim müfredatlarında seçmeli ders olarak yer aldığı ilköğretim düzeyinde girişimcilik dersi adında bir ders olmadığı bazı konular içerisinde girişimcilik ve sosyal girişimcilik kavramlarının kullanıldığı görülmektedir. İlköğretim kurumlarında demokrasi eğitimi ve okul meclisleri yönergesi kapsamında okul meclislerinin oluşturulması ve aynı şekilde yükseköğretim kurumlarındaki öğrenci meclislerinin oluşturulması sosyal girişimsel liderlerin yetiştirilmesi uygulamalarına örnek olarak verilebilir. Sosyal girişimcilik kavramına Millî Eğitim Bakanlığı tarafından yayınlanan 2023 Eğitim Vizyonu belgesinde “Temel Eğitim” ve “Ortaöğretim” başlıkları altında “yenilikçi uygulamalara imkânlar sağlanacak” ve “akademik bilginin beceriye dönüşmesi sağlanacak” hedeflerinin alt hedeflerinde “öğrencilerin sosyal girişimcilerle tanışarak toplumsal problemlere çözüm arama motivasyonu kazanması desteklenecektir” şeklinde ifade edilmiştir. Bu durum eğitim kurumlarında toplumsal problemlere duyarlı bireyler yetiştirilmesinin yolunun sosyal girişimcilik eğitim ve uygulamalarından geçtiğini göstermektedir.

Öneriler

Çalışmada kullanılan veri toplama araçları, araştırmacının ulaşabildiği belgelerle sınırlı kalmıştır. Yapılacak olan araştırmalar veri toplama araçları çeşitlendirilerek tekrarlanabilir. Ayrıca bu araştırma kapsamına Türkiye de yer alan yükseköğretim kurumları arasından sadece iki üniversite ile sınırlı tutulmuştur. Üniversite sayısı çoğaltılarak çalışmanın tekrarlanması araştırmacılara önerilebilir. Yükseköğretim kurumları öğrencileri geleneksel girişimciliğin ötesinde düşünmeye motive edecek, sosyal sorunlara katkı bulunabilecekleri alanlara dikkat çekecek politikalar üretmelidir.

Kaynakça

- Abu-Saifan, S. (2012). Social entrepreneurship: definition and boundaries. *Technology Innovation Management Review (February 2012: Technology Entrepreneurship)*, 22-27.
- Adeagbo, A. (2008). *Social enterprise and social entrepreneurship in practice*. (Ph.D.). Bournemouth University.
- Aldawood, A. (2020). *Women leaders in social entrepreneurship: leadership perception, and barriers*. (Ph.D.). Seattle University.
- Bacq, S. & Alt, E. (2018), Feeling capable and valued: a prosocial perspective on the link between empathy and social entrepreneurial intentions, *Journal of Business Venturing*, 33(3), 333-350.

- Bacı, S., Hartog, C. & Hoogendoorn, B. (2016), Beyond the moral portrayal of social entrepreneurs: an empirical approach to who they are and what drives them, *Journal of Business Ethics*, 133 (4), 703-718.
- Bass, B. M. (2008). *The bass handbook of leadership: Theory, research, and managerial applications* (3. Baskı). Free Press.
- Bennis, W. (2016). *Bir lider olabilmek*. Aura Yayınları.
- Cropley, A. (2002). *Qualitative research methods: an introduction for students of psychology and education*. Zinatne: University of Latvia.
- Dees, J. G. (1998). The meaning of "social entrepreneurship". *Comments and Suggestions Contributed from The Social Entrepreneurship Founders Working Group* içinde. Durham: NC: Center for the Advancement of Social Entrepreneurship, Fuqua School of Business, Duke University.
- Denizalp, H. (2009). *Toplumsal dönüşüm için sosyal girişimcilik*. Fersa Matbaacılık Ltd. Şti.
- García-Gonzalez, A. & Ramírez-Montoya, M.S. (2021), Social entrepreneurship education: changemaker training at the university, Higher Education, Skills and Work-Based. *Learning*, 11(5), 1236-1251.
- Guest, G., Bunce, A. & Johnson, L. (2006). How many interviews are enough? an experiment with data saturation and variability. *Field Methods*, 18(1), 59-82.
- Inyang, J. (2008). Leaders and leadership roles in relation to effective management of the human resources. *Academic Leadership: The Online Journal*, 6(1), 13.
- Jiao, H. (2011). A conceptual model for social entrepreneurship directed toward social impact on society. *Social Enterprise Journal*, 7(2).130-149.
- Kargın, M., Aktaş, H. & Gökbnar, R. (2018). Üniversitelerde sosyal girişimcilik: Fırsatlar ve öneriler. *Social Entrepreneurship In Universities: Opportunities And Suggestions.*, 25(1), 155-170. <https://doi:10.18657/yonveek.356668>.
- Kılıç Kırılmaz, S. (2013). Dönüştürücü liderliğin sosyal girişimcilik üzerine etkilerinin belirlenmesine yönelik bir araştırma. *Sakarya İktisat Dergisi*, 2(3), 34-64.
- Koçel, T. (2005). *İşletme yöneticiliği*. Arkan Yayınları.
- Kotter, J. P. (2001). What leaders really do? *Harvard Business Review*, 79(11), 103-111.
- Krueger, N.F. (1993), The impact of prior entrepreneurial exposure on perceptions of new venture feasibility and desirability, *Entrepreneurship Theory and Practice*, 18 (1), 5-21.
- Martin, R. L. & Osberg, S. (2007). Social entrepreneurship: The case for definition. *Stanford Social Innovation Review*. 28-39.
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook* (2nd ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Mort, G. S., Weerawardena, J. & Carnegie, K. (2002). Social entrepreneurship: Towards conceptualization and measurement. *American Marketing Association Conference Proceedings*, 13(5).
- Nicholls, A. (2006). *Social entrepreneurs: New models of sustainable social change*. Oxford University Press.
- Núñez, M. V. (2020). *Social entrepreneurial leadership: A case study exploring the leadership actions of a social entrepreneurial venture during its start-up phase*. (Yayımlanmış doktora tezi). Boston, Northeastern University
- Ojeda, D. P. (2021). *Design by social entrepreneurs: The analysis of four chilean social entrepreneurs*. (Ph.D.). Lancaster University (United Kingdom).
- Öz, H. (2022). *Yükseköğretim kurumlarında sosyal girişimsel liderlik*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Yönetimi Bilim Dalı.
- Öz, H. & Baloğlu, N. (2023). Validity and reliability study of the social entrepreneurial leadership scale (SGLO). *International Journal of Turkish Educational Sciences*, 11(21), 588-615.
- Özdemir, P. (2023). New trends in academic leadership: a synopsis of the state-of-the-art approaches. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi* (36), 423-437. <https://doi.org/10.29000/rumelide.1369531>.
- Phillips, R. A. (2022) Social entrepreneurship – a practice-based approach to social innovation. *Action Learning: Research and Practice*, 19 (3), 323-326, <https://doi.org/10.1080/14767333.2022.2130733>.

- Prabhu, G. (1999). Social entrepreneurial leadership. *Career Development International*, 4, 140-145. <https://doi.org/10.1108/13620439910262796>.
- Rojas, R., Jaimes, G. I. B., Gómez, C. A. P., Ramírez Osorio, D. M., & Rubiano Rios, D. C. (2024). Assessing social entrepreneurship competencies in higher education. *Journal of Social Entrepreneurship*, 1–18. <https://doi.org/10.1080/19420676.2023.2301029>.
- Tishler, B. J. (2018). *Exploring knowledge and awareness of social entrepreneurship*. (Ed.D.). Nova Southeastern University.
- Vazquez-Parra, J.C., Amezcuita-Zamora, J.A. & Ramírez-Montoya, M.S. (2022), Student perception of their knowledge of social entrepreneurship: gender gap and disciplinary analysis of an Ashoka changemaker campus in Latin America, *Journal of Applied Research in Higher Education*, 14(3), 1224-1241.
- Wronka-Pośpiech, M. (2016). The identification of skills and competencies for effective management in social enterprises. *A managerial perspective. Management*, 20(1), 40-57.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.
- Zaleznik, A. (1977). Managers and leaders: Are they different? *Harvard Business Review*, 55, 67-78.

EXTENDED SUMMARY

Social entrepreneurship, emerging as a response to complex social demands, gained prominence globally with the establishment of the Ashoka foundation by Bill Drayton. While defining social entrepreneurship, one side emphasizes the concept of "entrepreneurship," while the other side highlights the notion of a "social mission." In this context, entrepreneurship encompasses creativity, innovation, opportunity pursuit, and risk-taking, while the social mission involves addressing societal issues and creating social value.

Social entrepreneurs are characterized as mission-driven individuals exhibiting entrepreneurial behavior to create social value, financially independent, self-sufficient, and possessing sustainable resources. The foundation of social entrepreneurship lies in identifying creative and sustainable solutions to societal problems by pursuing opportunities and organizing resources toward a social purpose.

Leadership, on the other hand, entails guiding a group towards goals, influencing activities, and facilitating interactions among members. Social entrepreneurial leadership emerges in situations requiring interaction among individuals towards specific objectives or tasks. It is viewed as both a personality trait and a role, with social entrepreneurs leading innovative, entrepreneurial ventures or initiatives aimed at social change and development.

Social entrepreneurial leadership encompasses dimensions of social responsibility, innovation, influence, and sustainability. In the dimension of social responsibility, it involves fostering social solidarity and addressing social issues through conscious efforts, while innovation entails risk-taking, creative thinking, and venturing beyond conventional approaches. Influence involves fostering ownership, trust, dedication, and enhancing followers' motivation through feedback evaluation. Sustainability dimension encompasses managing change, finding sustainable solutions, acting as change agents, and continuously seeking lasting solutions to social problems.

The main objective of this study is to identify the goals of higher education institutions in nurturing social entrepreneurial leaders. To achieve this aim, the study addresses the following questions:

What goals related to the dimensions of social entrepreneurial leadership are outlined in universities' strategic plans, quality documents, activity reports, internal evaluation reports, etc.?

In which areas do universities concentrate their practices related to social entrepreneurial leadership?

This study was designed using the qualitative research paradigm and the document analysis model to identify the objectives of higher education institutions in fostering social entrepreneurial leaders. The study group consisted of two universities selected through purposive sampling techniques, specifically the typical case sampling technique. The research group comprises Bozok University (established in 2006), selected from state universities, and Ufuk University (established in 1999), selected from private universities. The documents made available by these universities, such as strategic plans, quality certificates, activity reports, etc., were considered within the scope of the examination. The strategic plans, annual institution reports, websites, quality certificates, official documents, and activity reports of Bozok and Ufuk Universities, where the research was conducted, were used as data collection tools. Relevant documents were attempted to be accessed from the universities' websites between January 1, 2022, and March 31, 2022. Descriptive analysis method was preferred for data analysis in this study. The documents belonging to the universities where this study was conducted were analyzed according to the descriptive analysis technique to answer the research questions.

The dimensions of social entrepreneurial leadership found in the strategic plans, quality documents, activity reports, internal evaluation reports, etc., of universities have been presented in tables.

Upon examination of the documents of Yozgat Bozok University, it was observed that the concept of social responsibility is expressed in terms such as "social contribution," "social benefit," "responsibility," "social impact," "benefit," etc. Similarly, the concept of innovation includes expressions like "entrepreneurship," "innovation," "participation," "productivity," "creativity," "risk-taking," "proactivity," and "freedom." The concept of influence encompasses terms like "sharing," "influence," "informing," "responsibility assignment," "stakeholder view," "satisfaction," and "impact." Lastly, sustainability is articulated through terms such as "entrepreneurship," "participation," "transformation," "change," "development," "openness to innovation," "openness to change," "accountability," "quality focus," and "sustainability."

Similarly, in the documents of Ufuk University, the concept of social responsibility is expressed through terms like "social responsibility," "social benefit," "consciousness of responsibility," "social benefit," "social sensitivity," and "widespread impact." Innovation is described through expressions such as "participation," "rationality," "freedom," "unique value," "openness to criticism," "critical thinking," "risk-taking," "innovation," "creativity," "entrepreneurship," "innovative ideas," and "utilization of differences." Influence is captured through terms like "creating satisfaction," "stakeholder participation," "competence," "capability," "influence," "support for personal development," and "impact." Lastly, sustainability is conceptualized through expressions like "establishing culture," "informing the public," "excellence," "openness to change," "transformation," "change," "sharing," "institutional stability," "continuous improvement," "global competitiveness," "career tracking," "lifelong learning," "continuity," and "sustainable development." When we define social entrepreneurship as the creation of organizations to achieve a social purpose (Mair and Martí, 2006; Ojeda, 2021), university community service initiatives, volunteer work, or student clubs are considered as organizations created to generate social value.

The data collection tools used in the study were limited to the documents accessible to the researcher. Future research could enhance reproducibility by diversifying data collection methods. Additionally, this study focused on only two universities in Turkey. Replicating the study with a greater number of universities is recommended for researchers. Higher education institutions should formulate policies that encourage students to think beyond traditional entrepreneurship and draw attention to areas where they can contribute to addressing social issues.